

Dnr: M2017/01473/Ke

Till:
Miljö- och energidepartementet

Naturvårdsverkets redovisning av regeringsuppdrag om källor till mikroplaster och förslag på åtgärder för minskade utsläpp i Sverige

Håll Sverige Rent välkomnar den ökade kunskap om källor till utsläpp av mikroplaster som redovisningen av regeringsuppdraget innebär.

Yttrandet begränsas till de delar som berör nedskräpning.

Håll Sverige Rent:

- Tillstyrker de föreslagna åtgärderna om statlig finansiering av strandstädning, utvecklad informationskampanj och fortsatt regionalt samarbete.
- Anser att det, trots bristande kunskap, är klarlagt att nedskräpning är en av de dominerande källorna till utsläpp av mikroplaster. Naturvårdsverket redovisar exempelvis att man både i Norge och Danmark dragit slutsatsen att mikroplasttillförsel till haven i dessa länder huvudsakligen beror på fragmentering av plastskräp.
- Anser att det faktum att utsläppen orsakade av nedskräpning inte kan beräknas leder till att Naturvårdsverket inte rätt prioriterar och uppmärksammar nedskräpning som källa till utsläpp. Det innebär att de åtgärder som föreslås i redovisningen av detta regeringsuppdrag (inklusive de som föreslogs i tidigare uppdrag *Åtgärder för minskad nedskräpning*) är otillräckliga. Med anledning av detta föreslår Håll Sverige Rent att ytterligare åtgärder mot nedskräpning vidtas, se nedan.
- Saknar förslag om hur kunskapen om nedskräpningens bidrag till spridning av mikroplaster ska öka. Ytterligare åtgärder behövs för att korrekt uppskatta nedskräpningens bidrag.

- Anser att cigarettfimpar bör vara straffbart och omfattas av nedskräpningsboten. De ca en miljard cigarettfimpar som årligen beräknas hamna i naturen omfattas inte av boten. Dessa är en källa till mikroplast eftersom de delvis består av plast.
- Delar inte Naturvårdsverkets ställningstagande att det i nuläget är mindre lämpligt att föreslå lösningar för att finansiera nationellt arbete med attityd- och beteendeförändringar. Håll Sverige Rent anser att den process som pågår inom EU både kan ta lång tid och att resultatet är osäkert. Håll Sverige Rent anser att det bör inledas en nationell process för att långsiktigt finansiera det samlade nationella arbetet för attityd- och beteendeförändringar mot nedskräpning.
- Anser att Sverige aktivt ska driva att ansvar för nedskräpning regleras i EU:s avfallsdirektiv.
- Anser att det i den svenska regleringen av producentansvar för förpackningar bör ingå ett ansvar att utforma produkter så att nedskräpning motverkas och också ett ansvar för attityd- och beteendepåverkande åtgärder. Idag är reglerna begränsade till insamling och återvinning. Det bör också ingå ett ansvar att utforma insamlingen så att nedskräpning inte sker, exempelvis genom att införa källsortering i offentliga miljöer.
- Anser att nuvarande regleringar och strategier felaktigt utgår ifrån att allt avfall samlas in. Åtgärder behövs för att tydliggöra att den mest grundläggande delen av avfallshanteringen är att förhindra nedskräpning. En legal definition av nedskräpning bör införas. Håll Sverige Rent föreslår också att nedskräpning bör införas som det lägsta steget i avfallshierarkin. Det bör även tydliggöras att det ingår i cirkulär ekonomi att förhindra nedskräpning.
- Föreslår att Sverige inom arbetet med EU:s plaststrategi driver fortsatta åtgärder särskilt riktade mot den användning av plast som innebär engångsanvändning eller kort användningstid och som riskerar att leda till nedskräpning och låg återvinning.
- Föreslår att det görs en särskild satsning tillsammans med kommunerna för att inspirera och vägleda om hur nedskräpning kan vara en del i de kommunala avfallsplanerna, enligt gällande krav i föreskrifterna om kommunala avfallsplaner (NFS 2017:2). I det bör inledningsvis ingå att alla kommuner mäter nedskräpning och att Naturvårdsverket ansvarar för nationell uppföljning.
- Föreslår att miljömålet God bebyggd miljö:s precisering om *god vardagsmiljö*, alternativt preciseringen om *hälsa och säkerhet*, kompletteras med en formulering om att miljön även bör vara skräpfri. Detta för att tydliggöra allas ansvar att utifrån miljömålen arbeta mot nedskräpning.

 Johanna Ragnartz
 VD